

МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОФОРМЛЕННЯ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ ВИПУСКНИКАМИ-СТОМАТОЛОГАМИ

О.В. Рыбалов, І.Ю. Литовченко, Н.М. Иленко, Е.В. Николишина, І.Ю. Попович

Українська медична стоматологічна академія, м.Полтава, Україна

Ключові слова:

медична документація,
оформлення, випускники
-стоматологи.

Буквинський медичний
вісник. Т.24, № 1 (93).
С. 222-226.

DOI:

10.24061/2413-0737.
XXIV.1.93.2020.30

E-mail:lytovchenko.
iryua@gmail.com

Мета роботи — оцінка якості заповнення та написання медичної документації на поліклінічному стоматологічному прийомі пацієнтів студентами-випускниками Української медичної стоматологічної академії.

Матеріал і методи. Проведений аналіз оформлення амбулаторних карт 528 пацієнтів обласної стоматологічної поліклініки м. Полтава, які заповнювались студентами-випускниками медичної академії за п'ять років (2014–2018 рр.).

Результати. Порівняльний аналіз заповнення медичної документації із результатами аналогічного виду дослідження у 2006 році показав, що студенти — випускники нашої академії більш ретельно стали оформляти облікову форму 043/о — “Медична карта стоматологічного хворого”.

Висновки. Аналіз проведеної роботи з оцінки оформлення медичної документації студентами-випускниками довів, що під час практичних занять слід звертати особливу увагу на правильність та об'єктивність заповнення кожної графи амбулаторних карт пацієнтів, що важливо для медичної, наукової та юридичної сфери діяльності. Якісне, чітке, послідовне заповнення студентами кожного курсу облікових форм сприяє розвитку в них професійних навичок роботи з медичними документами.

Ключевые слова:

медицинская
документация,
оформление,
выпускники -
стоматологи.

Буквинский медицин-
ский вестник. Т.24, № 1
(93). С. 222-226.

МОНІТОРИНГ КАЧЕСТВА ОФОРМЛЕНИЕ МЕДИЦИНСКОЙ ДОКУМЕНТАЦИИ ВЫПУСКНИКАМИ-СТОМАТОЛОГАМИ

*О.В. Рыбалов, И.Ю. Литовченко, Н.М. Иленко, Е.В. Николишина,
И.Ю.Попович*

Цель работы — оценка качества заполнения и написания медицинской документации на поликлиническом стоматологическом приеме пациентов студентами-выпускниками Украинской медицинской стоматологической академии.

Материал и методы. Проведен анализ оформления амбулаторных карт 528 пациентов областной стоматологической поликлиники г. Полтава, заполняемых студентами-выпускниками медицинской академии за пять лет (2014–2018 гг.).

Результаты. Сравнительный анализ заполнения медицинской документации с результатами аналогичного вида исследования в 2006 году показал, что студенты — выпускники нашей академии более тщательно стали оформлять учетную форму 043/у — “Медицинская карта стоматологического больного”.

Выводы. Анализ проведенной работы по оценке оформления медицинской документации студентами-выпускниками показал, что во время практических занятий следует обращать особое внимание на правильность и объективность заполнения каждой графы амбулаторных карт пациентов, что важно для медицинской, научной и юридической сферы деятельности. Качественное, четкое, последовательное заполнение студентами каждого курса учетных форм способствует развитию у них профессиональных навыков работы с медицинскими документами.

Keywords: *medical records, design, dental graduates.*

Bukovinian Medical Herald. V.24, № 1 (93). P. 222-226.

MONITORING THE QUALITY OF MEDICAL DOCUMENTATION COMPLETION BY DENTISTS

O.V. Rybalov, I.Yu. Lytovchenko, N.M. Ilenko, E.V. Nikolishina, I.Yu. Popovich

The purpose of the work is to evaluate the quality of the filling and writing of medical documentation at the dental polyclinic reception of patients by the graduates of the Ukrainian Medical Dental Academy.

Material and methods. An analysis of the design of an outpatient card of 528 patients of the regional dental clinic, Poltava, conducted by graduate students of the Medical Academy for five years (2014-2018).

Results. A comparative analysis of the filling of medical records with the results of a similar type of research in 2006 showed that the students graduating from our academy began to complete the registration form 043 / o - "Medical card of the dental patient" more carefully.

Conclusions. The analysis of the performed work on the evaluation of the medical documentation completion by the graduate students has shown that during the practical classes, special attention should be paid to the correctness and objectivity of filling in each column of outpatient cards of patients, which is important for the medical, scientific and legal spheres of activity. The qualitative, clear, consistent filling of registration forms by students of each course contributes to the development of professional skills in working with medical documents.

Вступ. Сучасна підготовка лікаря-стоматолога регламентована кваліфікаційною характеристикою фахівця за спеціальністю згідно з положенням Галузевого стандарту вищої освіти підготовки на другому (магістерському) рівні у галузі знань (22-Охорона здоров'я; 221-Стоматологія). Відповідно до вимог цього нормативного документа, дисципліни "Терапевтична стоматологія", "Хірургічна стоматологія" та інші передбачають набуття студентами загальних і спеціальних компетентностей [1].

На сьогодні загально визнаною є достатньо хороша практична підготовка студентів-стоматологів випускників Української медичної стоматологічної академії, а саме: вміння правильно збирати суб'єктивні дані (скарги та анамнез), проводити об'єктивне дослідження загального і місцевого статусу пацієнтів, призначати додаткові методи обстеження, ставити діагноз та виконувати план лікування пацієнта. Майбутні лікарі повинні також знати основи медичної статистики та вміти вести медичну документацію. Однак ми констатуємо серйозну для них проблему — вміння правильно оформлювати медичну документацію пацієнта у професійному розумінні не тільки медичної, але і юридичної важливості. Справа полягає не тільки у формальному (під час заліків та іспитів) заповненні амбулаторних карт пацієнтів. Неякісно, неповно, несвоєчасно оформлена медична документація у деяких випадках може призводити до громадянської (юридичної) відповідальності в подальшій роботі лікаря.

Обліково-звітна робота лікаря-стоматолога повинна проводитись за формами облікової документації, що затверджена МОЗ України (Наказ № 110 від 14.02.2012 р.) Основним медичним, статистичним і юридичним документом є "Медична карта стоматологічного хворого" (ф.043/о), в якій лікар відображає весь комплекс діа-

гностичних, лікувальних та профілактичних заходів, що надаються пацієнту в стоматологічному лікувальному закладі [2,4]. При кожному зверненні пацієнта в поліклініку стоматолог повинен безпосередньо заповнити всі графи цього медичного документа (паспортна частина карти оформлюється у реєстратурі за даними особистих документів).

Мета роботи — оцінка якості заповнення та написання медичної документації на поліклінічному стоматологічному прийомі пацієнтів студентами-випускниками Української медичної стоматологічної академії.

Матеріал і методи. Проведений аналіз оформлення амбулаторних карт 528 пацієнтів обласної стоматологічної поліклініки м.Полтава, які заповнювались студентами-випускниками медичної академії за п'ять років (2014–2018 рр.).

Автори статті провели експертну оцінку амбулаторних карт "Медична карта стоматологічного хворого", які заповнювали студенти п'ятого курсу стоматологічного факультету в період засвоєння матеріалів 4-го та 5-го модулів за кредитно-модульною системою навчання. При цьому розглядалась правильність описання суб'єктивних даних, результатів об'єктивного обстеження, планів додаткових досліджень й лікування пацієнтів та інших розділів залікового медичного документа (ф.043/о). Навчально-методичні матеріали кафедр хірургічної і терапевтичної стоматології УМСА представлені методичними розробками, навчальними посібниками, які включають індивідуальні завдання і засоби контролю знань студентів щодо ведення медичної документації [2,3,4].

На кафедрах терапевтичної та хірургічної стоматології медичної академії на практичних заняттях, на підсумковому модульному контролі (ПМК), під час виробничої лікарської практики, а також на прак-

Проблеми вищої медичної освіти

тичній частині державної підсумкової атестації (ДПА) студенти-стоматологи обов'язково заповнюють "Медичну карту стоматологічного хворого" (ф.043/о). Перед майбутніми лікарями ставиться задача, яка, як правило, виходить за рамки їх попередніх знань і є початковим моментом клінічного мислення. Обстеження кожного первинного пацієнта зобов'язує з'ясування характеру його скарги, вивчення анамнезу хвороби, перенесених та супутніх захворювань, результатів об'єктивних і додаткових методів обстежень, вміння зіставити їх з іншими захворюваннями та провести диференційну діагностику. Все це становить фундамент діагностики в медицині і, зокрема, у стоматології [3].

За результатами всебічного вивчення амбулаторних карт пацієнтів були отримані наведені нижче дані.

1. Переважна більшість медичних карт написана державною мовою згідно із сучасними вимогами.

2. У графі "Діагноз" — правильний, але неповний діагноз визначений у 75% амбулаторних карт. Розгорнутий клінічний діагноз, згідно зі стоматологічними класифікаціями хвороб тканин пародонта, слизової оболонки порожнини рота та одонтопатології, представлений у 25% випадків.

3. У графі "Скарги" — у 40% карт у повному обсязі вказані дані щодо захворювання, у 60% спостережень скарги описувались нечітко і додавались в інших розділах (у щоденнику).

4. Графа "Перенесені та супутні захворювання" — заповнена у 80% аналізованих амбулаторних карт, але дуже стисло. Переважну більшість у них склали перенесені респіраторно-вірусні захворювання (ГРВІ, грип, ангіна) та інфекційні захворювання дитячого віку (кір, скарлатина, вітряна віспа).

5. Графу "Розвиток даного захворювання" — щодо часу появи перших ознак захворювання, можливу причину його виникнення, динаміку розвитку та початок лікування зазначеної патології стисло заповнювали 67% студентів-випускників, у 33% випадків відмітки про проведене раніше лікування та його наслідки вказувалися в записях щоденника.

6. Графа "Дані об'єктивного дослідження, зовнішній огляд обличчя, стан зубів" заповнена у 100% карт, але описання не завжди було послідовним, повним та чітким. При описанні стану зубів допускались помилки щодо стану твердих тканин, глибини каріозних порожнин, не завжди вказувалась їх локалізація за Блеком тощо.

7. Зубна формула належним чином не була записана в жодному випадку. За сучасних вимог необхідно вказувати локалізацію пломб, наявність штифтів, ортопедичних конструкцій, стану коренів зубів (ампутація, резекція, гемісекція), а також записувати дату об'єктивного обстеження.

8. Графа "Прикус" — заповнена у 70% амбулаторних карт, проте згідно із записами, майже у всіх пацієнтів, незалежно від віку та зубної формули прикус був "ортогнатичний". Близько 15% записів відповідали вимогам постановки прикусу зубів за класифікаціями

в ортопедичній стоматології та ортодонтії.

9. Графа "Стан гігієни порожнини рота, стан слизової оболонки порожнини рота, ясен, альвеолярних відростків та піднебіння": розрахунок індексів ГІ та РМА представлений близько у 30% випадків. Детального опису стану слизової оболонки порожнини рота (СОПР) та тканин пародонта на момент огляду пацієнта не зафіксовано, найчастіше мала місце фраза "без змін". Описання та аналіз пародонтограм представлений у поодиноких випадках.

10. Графа "Дата рентгенівських обстежень, лабораторних досліджень" — заповнена лише у 12% амбулаторних карт.

11. Графа "Колір за шкалою "Віта" — колір зубів пацієнта відзначений близько у 60% випадків.

12. Графи "Дата навчання навичкам гігієни порожнини рота" та "Дата контролю гігієни порожнини рота" — заповнені лише у 50% випадків.

13. Графи "План обстеження" та "План лікування" — на жаль, були позначені належним чином лише в 17% медичних карт пацієнтів. Не завжди у записах цих розділів випускниками вказана консультація лікаря-інтерна, що необхідно для пацієнтів із захворюваннями СОПР та тканин пародонта. У "Плані обстеження" найбільш часто призначались загальноприйняті лабораторні (клінічні загальні аналізи крові та сечі) та рентгенологічні (ортопантограма) методи.

14. "Щоденник лікаря" — заповнений у всіх амбулаторних картах. У цьому розділі мали місце скорочення, неточність в описі динаміки локального статусу, що достатньою мірою обґрунтовують клінічний діагноз та результати лікування, траплялись багато виправлень та доповнень.

15. "Епікріз" — у зв'язку з короткочасним перебуванням пацієнтів на курації у випускників, графа "Епікріз" заповнена тільки в 10% аналізованих карт.

Результати дослідження та їх обговорення. Порівняльний аналіз заповнення медичної документації із результатами аналогічного виду дослідження у 2006 році [5] показав, що студенти — випускники нашої академії більш ретельно стали оформляти облікову форму 043/о — "Медична карта стоматологічного хворого". Це стосується, насамперед, розділів "Діагноз" (75% проти 30% у 2006 році), "Перенесені та супутні захворювання" (80% проти 12%), "Розвиток даного захворювання" (67% проти 25%).

Щодо розділів "План обстеження" та "План лікування", які заповнювали вже 17% майбутніх лікарів проти 11% у 2006 році, то обґрунтувати план додаткового обстеження пацієнта необхідно для визначення остаточного клінічного діагнозу. Потім, базуючись на даних клінічних і додаткових методів досліджень, беручи до уваги попередній та остаточний діагнози, принципи лікування — скласти індивідуальний план лікування хворого. Слід зазначити, що в комплексному обстеженні пацієнтів із захворюваннями тканин пародонта та СОПР обов'язковим є консультація лікаря-інтерна (терапевта, ендокринолога, невропатолога, отоларинго-

лога та інших). Необхідно і надалі проводити роботу з майбутніми стоматологами з метою формування в них клінічного мислення та цілісного уявлення про сучасні методи обстеження та лікування пацієнтів, формувати в них юридично-правову відповідальність.

Висновки. Аналіз проведеної роботи з оцінки оформлення медичної документації студентами-випускниками довів, що під час практичних занять слід звертати особливу увагу на правильність та об'єктивність заповнення кожної граfi амбулаторних карт пацієнтів, що важливо як для медичної, наукової та юридичної сфери діяльності.

Якісне, чітке, послідовне заповнення студентами кожного курсу облікових форм сприяє розвитку в них професійних навичок роботи з медичними документами.

Перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження якості оформлення медичних карт стоматологічних пацієнтів, під час їх курації, надали повне об'єктивне уявлення про рівень підготовки майбутніх лікарів-стоматологів до самостійної діяльності та підтвердили необхідність відпрацювання за часи інтернатури не тільки мануальних навичок, а й вміння професійно оформлювати базову медичну документацію.

Список літератури

1. Беліков ОБ, Белікова НІ, Ватаманюк НВ. Інтерактивна лекція – комунікативна компетенція викладача і студента. Вісник проблем біології і медицини.2019;1(4):182-84.
2. Ніколішин АК, Петрушанко ТО, Іленко НМ, Литовченко ІЮ, Ніколішина ЕВ. Терапевтична стоматологія: Навч.-метод.

посібник для студентів. Полтава; 2010.110 с.

3. Рибалов ОБ, Скікевич МГ. Основи стоматології: Навч.-метод. посібник для студентів. Харків; 2008. 232 с.
4. Petrushanko TO, Lytovchenko IYu, Popovich IYu. Academic case history of therapeutic stomatology: Scientifically-Methodical Textbook. Poltava; 2015. 83s.
5. Рибалов ОБ. Аналіз якості оформлення медичної карти хворого випускниками на практично-орієнтованому державному іспиті. Оптимізація методів контролю знань студентів за сучасних умов організації навчального процесу: Навч.-метод. конф. Полтава, 2006: 43-45.

References

1. Belikov OB, Belikova NI, Batamanyuk NV. Interaktivna leksiia – komunikativna kompetentsiia викладача і студента [Interactive lecture - communicative competence of a teacher and students]. Visnik problem biologii i meditsini.2019;1(4):182-84. (in Ukrainian).
2. Nikolishyn AK, Petrushanko TO, Ilenko NM, Lytovchenko IYu, Nikolishyna EV. Terapevtichna stomatologiiia [Therapeutic dentistry]. Navchalno-metodychniy Posibnik dla studentiv. Poltava;2010:110. (in Ukrainian).
3. Rybalov OV, Skikevich MG. Osnovi stomatologii [Basics of dentistry]. Navchalno-metodychniy Posibnik dla studentiv. Harkiv;2008:232. (in Ukrainian).
4. Petrushanko TO, Lytovchenko IYu, Popovich IYu. Academic case history of therapeutic stomatology: Scientifically-Methodical Textbook. Poltava; 2015. 83s.
5. Rybalov OV. Analiz yakosti oformlennia medychnoi karti hovorogo vipusknikami na praktichno-orientovanomu derzavnomu ispiti [Analysis of quality of registration of medical card of the patient by graduates on practically-oriented state exam]. Optimizatsiia metodiv kontroliu znan studentiv za suchasniuh umov organizatsii navchalnogo protsesu: Navch.-metod. konf. Poltava, 2006:43-45. (in Ukrainian).

Відомості про авторів

Рибалов Олег Васильович — доктор медичних наук, професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії з пластичною та реконструктивною хірургією голови та шиї Української медичної стоматологічної академії МОЗ України, м. Полтава, Україна.

Литовченко Ірина Юрїївна — кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології Української медичної стоматологічної академії МОЗ України, м. Полтава, Україна.

Іленко Наталія Миколаївна — кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології Української медичної стоматологічної академії МОЗ України, м. Полтава, Україна.

Ніколішина Елла Вячеславівна — кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології Української медичної стоматологічної академії МОЗ України, м. Полтава, Україна.

Попович Іван Юрїйович — кандидат медичних наук, доцент кафедри терапевтичної стоматології Української медичної стоматологічної академії МОЗ України, м. Полтава, Україна.

Сведения об авторах

Рыбалов Олег Васильевич — доктор медицинских наук, профессор кафедры хирургической стоматологии и челюстно-лицевой хирургии с реконструктивной хирургией головы и шеи Украинской медицинской стоматологической академии МОЗ Украины, г. Полтава, Украина.

Литовченко Ирина Юрьевна — кандидат медицинских наук, доцент кафедры терапевтической стоматологии Украинской медицинской стоматологической академии МОЗ Украины, г. Полтава, Украина.

Иленко Наталья Николаевна — кандидат медицинских наук, доцент кафедры терапевтической стоматологии Украинской медицинской стоматологической академии МОЗ Украины, г. Полтава, Украина.

Николишина Элла Вячеславовна — кандидат медицинских наук, доцент кафедры терапевтической стоматологии Украинской медицинской стоматологической академии МОЗ Украины, г. Полтава, Украина.

Попович Иван Юрьевич — кандидат медицинских наук, доцент кафедры терапевтической стоматологии Украинской медицинской стоматологической академии МОЗ Украины, г. Полтава, Украина.

Information about the authors

Oleg Rybalov — Professor, Doctor of Medical Sciences, Professor of the Department of Surgical Dentistry and Maxillofacial Surgery, Ukrainian Medical Dental Academy of the Ministry of Health of Ukraine, Poltava, Ukraine.

Проблеми вищої медичної освіти

Iryna Lytovchenko — Associate Professor, Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Therapeutic Dentistry, Ukrainian Medical Dental Academy, Ministry of Health of Ukraine, Poltava, Ukraine.

Natalia Ilenko — Associate Professor, Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Therapeutic Dentistry, Ukrainian Medical Dental Academy, Ministry of Health of Ukraine, Poltava, Ukraine.

Ella Nikolishina — Associate Professor, Candidate of Medical Sciences, Associate Professor of the Department of Therapeutic Dentistry, Ukrainian Medical Dental Academy of the Ministry of Health of Ukraine, Poltava, Ukraine.

Ivan Popovych — Associate Professor, Candidate of Medical Sciences, Associate Professor, Department of Therapeutic Dentistry, Ukrainian Medical Dental Academy, Ministry of Health of Ukraine, Poltava, Ukraine.

Надійшла до редакції 28.01.2020

Рецензент — проф. Беліков О.Б.

© О.В. Рибалов, І.Ю. Литовченко, Н.М. Іленко, Е.В. Ніколішина, І.Ю. Попович, 2020
